

metode, je dejal, da je on videl samo dva bolnika dozdnevno ozdravljena, ali še ta dva nista bila znanstveno dokazana. Ta grozna bolezen se razširja čedalje bolj, čim bolj se ljudje hranijo, toliko več je raka. Zdravnikova naloga je bila v glavnem ta, da bolnikom vsaj bolečine lajša. Ozdraviti bolezen pa doslej ni bilo mogoče.

Šele od slovenskega učitelja Alojzija Poljšaka smo dobili sredstvo, o katerem je mogoče reči, da ima bodočnost (»es hat den Anschein, als ob diesem Mittel die Zukunft gehörte...«). To sredstvo je Poljšak imenoval »abjinnin« in sestoji prav za prav iz več mazil. Najprej je opisal sestavo tega sredstva, način uporabe in uspehe, ki jih je predavatelj doslej že imel in ki so ga vspehujali, da je čedalje z večjim interesom uporabljal to sredstvo. Opazovanja so mu utrjevala prepričanje, da je s tem sredstvom na dobri poti. Je tu več mazil: z enim se rak docela izčisti, nagniti deli se razkrojijo in izločijo, ne da se pri tem kako koli oškoduje zdrava okolica, nato se šele začne z drugim mazilom zdravilni proces. Uspehi so naravnost presnetljivi, kakor bomo pozneje videli na ozdravljenih osebah, ki so rade prišle, da pokažejo uspehe tega Poljšakovega sredstva pred celim zborom tujih jim ljudi.

Tega sredstva pa se ne poslužuje samo on v Rudolfovi bolnici, marveč še več drugih zdravnikov odličnega slovesa, kakor docent dr. Aschner, prof. Riese, prof. Scherber, prof. Werner, primarij Murati, prof. Kerl, prof. Pichler, prof. Nobl in drugi. Uspehi so odlični, kakoršnih doslej še ni bilo.

Predavatelj je izjavil še, da je opravičeno upanje, da se posreči na tej podlagi tudi zdravilo za raka v notrajnosti, kjer z mazili ni mogoče blizu. In povedal je tudi vsem navzočim veselo vest, da bo kmalu otvorjeno na Dunaju zdravilišče, kjer bodo srejemali težke bolnike za notranje zdravljenje in kjer se bodo mogli zdravniki iz vsega sveta pripravljati za zdravljenje s Poljšako-

vo metodo in njegovimi zdravili. To vest so sprejeli poslušalci s posebnim zadovoljstvom. Povedal je tudi, da je Poljšakovo sredstvo na Dunaju pravilno registrirano in torej priznано. (To se je zgodilo na podlagi odličnih spričeval tele vrste znanih evropskih kapacitet. Videli sem tudi sam ta izpričevala v originalu, ki pričajo, kako nizkotno in smešno je bilo ravnanje nekaterih naših ljudi, ki so končno dosegli, da je moral Poljšak iti v tujino, kjer se osamljen bori za najbolj nesrečno človeštvo in končno za svojo čast in za svoj obstanek.)

Predavanje prof. Funkeja je trajalo skoro dve uri. Na koncu pa je pokazal nad dvajset obolenj za rakom, večinoma že docela ozdravljena, ali v štadiju zdravljenja, da se je videl celi proces zdravljenja. Videli smo več obolenj raka na ženskih prsih. Nekatera so bila že uprav strašna. Rak je segal že globoko v notranjost in grozil z neizogibno in strahotno smrtjo. Ali zdaj samo še rdeča pega kaže, kje je bil rak. Mnogi zdravniki so kakor neverni Tomaži otipavali to mesto in vprašali, če kaj boli. Videli smo ozdravljeno bolezen na raznih delih telesa, da, celo v ustih in pod očesom zunaj in znotraj, na lobanji, na čelu, na kolenu, da, celo na podplatih. Fotografije pa so kazale, kakšen je bil rak pred zdravljenjem. Strašni so bili nekateri pogledi na razjedajočega raka. Videli smo celo ozdravljeno raka na dveh moških spolovilih. Zdaj sta možakarja zdrava. Ali niso to čudeži? In vsi navzoči odposlanci znatnosti in raziskovanja so rekali: eto čudeži! Videli smo grda obolenja sarkoma na nogah itd. Vema bolnikoma so zdravniki hoteli nogo odrezati, ali prišel je Poljšak s svojimi mazili, in zdaj je noga ozdravljena, moža hodita in se počutita tako dobro, kakor da nista nikdar imela take strašne bolezni. Videli smo ljudi z ozdravljeno kostno tuberkulozo. Izpod kolena do členov je že razjedala nogo, ali zdaj je vse lepo zaceljeno in zdravo. Neka mlada žena je

pokazala svoj dovolj lep nasek, nič se ni poznalo, da ga je še pred meseci manjkalo do polovice, kakor nam je pokazala fotografija. Neki ženi so operativno že odrezali desne prsi, ali raka niso ugonobili, ta je dalje razjedal v globino, in st. ... šna smrt bi ženo rešila daljnega trpljenja. Zdaj je žena zdrava. Rešitelj je bil naš v domovini preganjan in zasmehovan Poljšak.

Neki znamenit zdravnik je tlesnil z rokami in zaklical: »Kako je mogoče, da je lajik iznašel tako čudežno zdravilo, kako je mogoče, da je lajik mogel priti do takih svetovnih kapacitet, ki so mu dovolili na klinikah in državnih institutih preizkušati neko neznano zdravilo? Kaj takega ne pozna zgodovina!« (Tisti zdravniki, ki so Poljšaku sprva dovolili, da je mogel v Mariboru preizkušati svoje zdravilo, imajo s tem največje zadoščenje, prokletstvo pa bo zasledovalo tiste zavidne kratkovidneže, ki so ga od tam pregnali.)

Hvaležni moramo biti dunajskim znanstvenikom, ki so našega Poljšaka ne le povsem rehabilitirali, marveč mu napravili gladko pot do velikanskih uspehov do slave in tudi do blagostanja. V domovini bi lahko umrl v bedi in zaničevanju, kakor se je sicer zgodilo že mnogim velikim možem, ki so postali veliki šele dolgo potem, ko so siromaki poginili ... A. G.

*

DRUŠTVENE VESTI

St. Peter pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo dne 25. t. m. popoldne po večernicah se vrši v samostanu redni občni zbor prosvetnega društva »Skala« z običajnim dnevnim redom in govorom g. prof. dr. Jeraja iz Maribora. Nastop tudi društveni tamburaški zbor in pa pevci. Šentpeterčani se vabijo k prav obilni udeležbi!

Tudi nanj, ki je od mladih nog živel in rasel na ti zemlji, je pokrajina s svojo mladostno, nevestinsko krasoto mogočno vplivala.

»Ako oče gvardian, ki je vendar sin Slovenskih goric, tako toplo ljubi naše polje, kako ga ne bi jaz, ko pa je vendar moj dom?« je razmišljal. In mu je v srcu postajalo toplo in svečano. — »Da je gospod Sagadin z vso dušo navezan na to zemljo, ni čudno: saj je tukaj rojen. A topleje je ne ljubi ko jaz. Mati mi je, zvesta rednica.«

Ne samo vesel je bil te zemlje. Nekako pomlajenega, močnejšega se je čutil, ko je tako samotni, a odločno-krepak stopal po nji in je njena krasota korak za korakom šla ob njem in z njim.

Pa se je med tihim, vase pogreznjenim razmišljanjem še enkrat obrnil in se razgledal proti mestu, kakor bi ga bilo mesto potihoma, a odločno poklicalo. S pravim užitkom je gledal, kako ga je zahajajoče solnce ne le kropilo, ampak ga naravnost preplavljalo s svojimi žarki. Zlasti mogočni grad na hribu, da je s svetlimi očmi, velikimi okni, mežikal dol v deželo, kakor bi jih solnčna svetloba silno pekla in ščemela. Morda resni, molčeči zidovi težko čakajo, da bo legla nanje noč. Da bi v nje objemu mirno in pokojno zadremali, preutrujeni od mnogih veselih in žalostnih dogodkov — gorje le, da je bilo število zadnjih večje ko prvih — ki so jih v teku

stoletij gledali v sebi, v mestu pod seboj, v deželi krog sebe. Morda žalujejo, ker jim je pred tremi leti umrl gospodar. Edini sin njegov pa je oblekel resni habit jezuitski in dela v ostrem redu sinov sv. Ignacija v Gradcu pokoro za mnoge grehe grofovske hiše Thanhausenske. Ob enem pa se pogaja z očeti jezuiti v Zagrebu, ne bi li oni prevzeli gradu in ga uredili za samostan svojega reda ... Istotako živo in jasno so se odbijali solnčni žarki od mnogih oken veličastnega dominikanskega samostana ob vznožju grajskega griča, a visoko gori nad Dravo. Ta je čuval mesto na zapadni strani, kakor ga je varoval na vzhodni, v predmestju Kaniži, leta 1630 dozidani, med ljudstvom posebno priljubljeni kapucinski samostan, ki ga pa od tukaj oko ni doseglo. Na južno-vzhodni strani pa je mejil mesto minoritski, čigar streha in visoko v zrak kipeči zvonik sta vsa blestela v večernem solncu. Iz srede mesta pa je kipel mogočni, očrneli, rimski opazovalni stolp; jasno in ostro se je odražal od sinjega neba v ozadju, kakor s črnolom naslikan na modro platno.

»Lepo, lepo«, je razmišljal kmet in se je obrnil, da nadaljuje pot domov. »A saj imamo tudi mi tu zunaj na deželi lepo.«

Nenadoma se je zdrznil iz svoje zadovoljnosti, prebudil se v hipu kakor iz lepih sanj. Kar odrevel je in z grozo v široko odprtih očeh zastrmel gor

spoznal. Iz nekega okna je gledala njegova sestra, katera je tam stanovala s svojim možem. Pozdravil jo je, ona pa mu kot tujcu ni niti odzdravila. Zalostnega srca je stopal dalje, ker je videl, da prihaja od cerkve sem njegova mati. Rekel je samo: »Dober dan!«, a mati je vzklila takoj: »Sin moj!« in ga je kar na cesti objela. Čeprav je bil povsem izpremenjen, materino oko ga je takoj spoznalo.

Doslovno.

Zena: »Možiček, za letošnjo zimo ne potrebujem nobene obleke.«

Mož: »Križ božji, kaj je prišla moda že tako daleč?«

Ruše. Naše Katoliško prosvetno društvo priredi dne 25. t. m. Finžgarjevo proslavo. »Razvalina življenja« je Finžgarjeva drama, ki jo društvo ob tej priliki vprižori ob pol osmih večer v svoji prenovljeni dvorani. Poleg drame so na vzporedju še petje in govor o enem največjih sinov slovenske matere, jubilaru F. S. Finžgarju. Govornik pride z Maribora. Na proslavo že danes opozarjamo in vabimo vse. Vstopnice se bodo dobile že zadnje dni tedna v kaplaniji, pred prireditvijo pa pred dvorano samo.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Po daljšem odmoru priredi domače Katoliško izobraževalno društvo v nedeljo dne 25. oktobra zopet lepo poučno igr »Velika krivda«. K obilni udeležbi ste vabljeni domačini in sosedje! Bodite prepričani, da se ne boste kesali, ako je pridete gledati!

Sv. Andraž pri Velenju. V nedeljo dne 25. t. m. igrajo pri nas v Društvenem domu Šent-andražani znamenito Maeterlinckovo žaloigro izza svet. vojne »Stilmonski župan«.

Sv. Jurij ob južni žal. Slovensko katoliško prosvetno društvo priredi v soboto dne 24. t. m., zvečer ob osmih, in v nedeljo dne 25. t. m., popoldne po večernicah v dvorani Katoliškega doma nad vse priljubljeno igr v petih dejanjih »Dekle z biseric«. Igra je lepa in vredna, da si jo vsak ogleda.

*

Ruše. Bilo je prejšnji teden. Kakor blisk se je raznesla po Rušah vest, da bo v nedeljo slovesen krst ciganskega novorojenčka. Na potu iz Maribora proti Rušam je bila baje štoklja tako mila, da je srečnemu cigankemu paru podelila prvorojenca. Kar tri botre si je naprosil srečni oče in vsaki je obljubil 500 Din nagrade in še bakreni kotel povrh, ker je kotlar in ima te robe v izobilju. In zaprosil je tudi vlač. g. župnika za krst in drobiž, da bi novorojenčku kupil vse, kar ob taki priliki potrebuje. Vse bo pošteno vrnil v nedeljo pri krstu, ker bo do takrat menjal 1000 dinar-

ski bankovec in tudi za cerkev bo dal 500 D. Iz previdnosti mu župnik ni zaupal več kot 100 Din. Medtem pa je cigan vneto prodajal nove bakrene kotle od 300 do 500 Din. Prigodilo se je celo, da je stranki uničil še dober kotel, samo da bi svojega prodal. Tako je pri neki družini, kjer je tudi zaprosil kar dve botri, potipal še cel kotel, a ko je prste odmaknil, je kotel imel že dve luknji. In na slščen način je prodajal svoje bakrene kotle in sleparil povsod, kamor je prišel. Ko pa smo bili v nedeljo vsi v radovednem pričakovanju ciganskega krsta, ni bilo o ciganih ne duha ne sluha! Mahnili so jo proti Fali, Puščavi, St. Lovrencu na Pohorju, odkoder so prišli zopet v Maribor, kjer pa so varnostni organi zaključili njihove sleparije, kakor slišimo. Za bodoče pa pozor pred sleparskimi cigani! — Mi zavedni narodnjaki smo se spomnili dne 10. oktobra tudi koroških bratov. V spomin nesrečnega plebiscita iz leta 1920 smo na hribčku nad Rušami zažgali velik kres. Ta spominski kres naj bo zagotovilo bratom onkraj jugoslovanskih mej, da se naša ljubezen do njih ne bo nikdar ohladila. — Tudi pri nas se je začela glasiti pesem klapotcev in ni dneva, da se ne bi zvečer pripeljali veselo vriskajoči trgači domov. Daj le Bog, da bi se bogata in dobra vinska kapljica dala spraviti tudi v denar, da bi se tudi pri nas omilila kriza. — Grd zločin se je zgodil te dni pri nas. Orožniki so prijeli nekega J. V., ki je posilil znano staro beračico. Fant je še mlad, saj še menda nima niti 17 let, a je že tako pokvarjen. Tukaj je pač potrebna eksemplarična kazen in nepoboljšljivec je treba spraviti v prisilno delavnico ali poboljševalnico.

Sv. Anton v Slov. gosicah. Naša Hranilnica in posojilnica, ki ji načeluje Jakob Rojs, je naklonila lepo svoto cerkvenemu pevskemu zboru. To je prav lepo priznanje naše pesmi, ki je najlepši odsev naše slovenske duše. — Pevsko društvo bo svojo hvaležnost pokazalo v dejanju!

Novavas pri Slov. Bistrici. V nedeljo dne 11. oktobra smo obhajali v naši vasi kar dve pomenljivi slovesnosti: G. monsignor I. Vreže nam je blagoslovil lepo novo hišo pri Jerovšekovih in kapelo presv. Srca Jezusovega, katero je pozidal posestnik Pristovnik. Pri obeh blagoslovitvah je imel g. monsignor navdu-

šen, pomenljiv in v srce segajoč nagovor. Po slovesno opravljenih obredih je priredil g. ravnatelj Cirilove tiskarne monsignor dr. Ant. Jerovšek ob priliki praznovanja 20letnice vodstva tiskarne prirčno pogostitev na svojem rojstnem domu. Pod gostoljubno streho znane Grilove (Jerovšekove) hiše so se zbrali uslužbenci Cirilove tiskarne, g. mariborski župan dr. Juvan, dr. Hohnjec, dr. Wankmüller, slovenjebistriška duhovščina, sorodniki in sosedje iz Nove vasi, ter želeli dobremu gospodu ravnatelju dr. Jerovškemu zdravja po tolikem trudu, katerega je imel z vodstvom Cirilove tiskarne, Spodnještajerske ljudske posojilnice, mariborske mestne hranilnice in pri vsestranskem delu za dobrobit in povzdigo spodnještajerskih Slovencev. Slovesnosti se je udeležil med drugim dr. Jerovškov sorodnik in brat pokojnega lav. vladike g. Napotnik iz Tepanja pri Konjicah. Krepka slovenska korenina je vzbujal v lepozasnovanu napitnic spomine, kako sta baš Cirilova tiskarna ter »Slovenski Gospodar« budila spodnještajerske Slovence in jih pod Avstrijo obvarovala pomemčenja. Slovesnost bo ostala vsem zbranim Novavašanom in po celi okolici v najlepšem spominu!

Št. Ilj pri Velenju. Sadni ogled. Sadjarska podružnica je priredila v nedeljo dne 4. t. m. sadni ogled v društveni dvorani. V soboto popoldne so se začele priprave z vso vnemo. Odborniki so prejeli sadje, ki so ga prinašali v košarah in koših od raznih strani Št. Ija, največ iz rodovitnega Podkožlja, ki se leto malodane potaplja v sadju. Bil je to zanimav dirindaj v Društvenem domu. Mlajši sadjerejci so urajevali razstavo, starejši so pa veselili lice prinašalci sadove svojega dolgoletnega truda, kakor da bi hoteli reči: Mladi, le potrudite se, da zapustite svojim potomcem snake dobrote kakor smo jih pripravili mi vam. Kmalu so bile vse mize pokrite z izbranimi žlahtnimi, a tudi s starimi domačimi vrstami sadja, vmes so pa pridne gojenke gošpodinjskega tečaja, ki se ravno te dni vrši in dela s polno paro, okrasile mize s cvetjem in šopki. Razstava je nudila lep pogled. V sredini miza, na kateri so kraljevale vrste kraljevnega in banovinskega sadnega izbora, ob straneh izložbe posameznih sadjerejcev z eno izjemo samih Šentiljanov. Vrstile so se

Prijatelj in sovražnik.

En edini sovražnik je že preveč, prijatelj pa nimaš nikoli dovolj. Prijateljem do broto izkazovat, je velika umetnost, sovražnika rešiti pa je vstopnica za nebesa. Prijateljstvo je sol življenja. Vse, vse si moreš kupiti, prijatelja in veselja pa ne. Prijateljstvo je solnčni žarek življenja in dobrohočnost pa svetlobni žarek, ki razsvetljuje temne ure. Enako zanimanje ustvarja dobre prijatelje.

Prijateljski nasvet.

»Moja zaročenka je angelj. Iz same ljubezni bi jo pojedel.«

»Daj jo, sicer ti hode čez deset let žal, da je nisi!«

proti Pohorju. Zakaj glej, iz oblakov nad pohorskimi vrhovi se je izluščila čudna prikazen in je plavala dol čez polje: pošasten jezdec, na okostju ogromnega konja jezdeč, ognjen z mračnim, kakor krila velikanske pravilne ptice plahetajočim plaščem. Od zemlje do neba — se je zazdelo Rajavcu — sega jezdečeva postava. Nad jezdecem pa vse nebo preplavljeno s krvjo, pot jezdečeva čez pokrajino vsa okrvavljena!

Po prvi grozi je kmet dvignil roko, si mel oči, kakor bi se bil pravkar prebudil ali se šele prebujal.

»Ali sanjam? Ali je vendar resnica?«

Zavedel se je, da bedi.

»Morda pa me je le pogled premotil!«

In je s podvojeno pozornostjo pogledal čez polje. A glej, nikjer več sledu o groznem jezdecu.

»Kaj je bilo to? Sanje ali resnična prikazen? Saj pijan vendar nisem.«

Obrisal si je čelo, vse potno od vznemirjenja, dasi ni bil plašljiv.

»Ali nam Bog pošilja znamenja? Znamenja prihajajoče nesreče? Bo Turek ali kuga? Bog se nas usmili in sveta Devica!«

Pospešil je korake, mrmrajoč v večerni mrak, ki je naglo legal na okolico, polglasne molitve, da bi slišal vsaj lastni glas.

III.

»Jezdi, kakor bi jezdiš k svojemu dekletu«, je nevoljno godrnjal dan navrh čuvaj ob Dravskih vratih, mrko zroč za mladim jezdecem, ki je pognal konja v najhujši dir, brž ko je čez most prijezdil.

»Saj se mu najbrž mudi k nji«, se je smejal tovariš, dobro rejen in debrovoljen možakar srednjih let. »Ali ga ne poznaš? Dominik je, mestnega pisarja sin. Na Hajdini ima nevesto, pravijo.«

»Vsi imajo svoja dekleta in neveste, ti mestni postopači. In brez dela in skrbi letajo za njimi. Mi pa se trudimo, jih naj stražimo in skrbimo, da jih kmetje ne opetnajstijo pri mostnini in da Turki ne vdero v mesto in te bogatine oplenijo«, se je hudoval prvi. Zlovoljno je vihal dolge brke in mračno gledal za jezdecem.

Bil je res Dominik. In res na poti k nevesti.

Naglo je tekel vranec, a nestrpnemu mladeniču še prepočasi. Ta bi želel, da bi hitel kakor njegove misli, njegovo hrepenenje. Te pa so bile že davno pri ljubljani deklici, ki je že dolgo ni bil videl.

»Kakšna pač je zdaj?«

Kakor on je bila tudi Rozka zadnja leta z doma, pri dominikankah v Studenicah. Stric župnik ji je na željo očetovo in na prigovarjanje gospoda Saga-